

ਇਨਕਲਾਬੀ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਏ

ਸਾਡੇ ਸਮਾਜਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਣ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਪਾੜੇ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਾੜਾ ਹਰ ਇਕ ਦਿਨ ਦੇ ਲੰਘਣ ਨਾਲ ਵਧਦਾ ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀ ਚਿੱਤਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਸਕੂਲੀ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲੇ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਜੋ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸੈਟਰਲ ਬੈਰਡ ਆਫ ਸੈਕੰਡਰੀ ਅੱਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ.) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਹੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਵਿੱਦਿਆਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਵਿੱਦਿਆਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਫਰਕ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਇਕ ਸਕੂਲ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਸਕੂਲ ਦੇ 100 ਵਿਚੋਂ 100 ਵਿੱਦਿਆਰਥੀ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ। ਯਾਨੀ ਨਤੀਜਾ ਸੈਟ ਪਰ ਸੈਟ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 100 ਦੇ 100 ਫਸਟ ਡਾਵੀਜਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ, ਭਾਵ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਨੰਬਰ ਲਈ ਹੋਏ ਹਨ। ਅੱਗੇ 37 ਮੈਨਿਟ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ, ਭਾਵ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਨੰਬਰ ਲਈ ਹੋਏ ਹਨ। ਹੋਰ ਅੱਗੇ 7 ਸੁਪਰ ਮੈਨਿਟ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਭਾਵ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਨੰਬਰ ਲਈ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਪੇਂਡੂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਫਰਕ ਇਕ ਦਮ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਏਗਾ, ਜਿਥੇ ਇਕ ਸਕੂਲ ਦਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਵੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ 102 ਵਿੱਦਿਆਰਥੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 100 ਫੇਲ੍ਹ ਸਨ। ਹੁਣ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੋਈ ਵਲੈਤ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਬਹੁਤ ਬੁੱਧੀਵਾਨ ਜਾਂ ਤਿੱਖੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਮੁਰਖ ਅਤੇ ਡਾਫਰ ਹਨ। ਫੇਰ ਫਰਕ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਫਰਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀਆਂ

ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਇਹਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੱਚੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪਤਵੰਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ 102 ਵਿਚੋਂ 100 ਦੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲ ਜਾਏ ਤਾਂ ਬਰਬਲੀ ਮੱਚ ਜਾਏ। ਅਖਬਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੁਰਖੀਆਂ ਤੇ ਸੁਰਖੀਆਂ ਆ

ਜਾਣ। ਸਕੂਲ ਦਾ ਮੁਖੀ ਸਸਪੈਂਡ ਹੋ ਜਾਏ। ਚਾਰ-ਪੰਜ ਅਧਿਆਪਕ ਬਲੀ ਦੇ ਬੱਕਰੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਵਿੱਦਿਆ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਭੱਠਾ ਬੈਠ ਜਾਏ, ਇਹ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਜੋ ਸਾਰਾ ਵਰਤਾਰਾ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਗ਼ਰੀਬ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਰਤਾਰਾ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਬੜਾ ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਮੀਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਟ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਇੱਟਰਵਿਊ ਛਾਪਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫੇਰ ਇਹ ਛਾਪੀਆਂ ਜਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਜਾਂ ਉਹਦਾ ਬਾਪ ਉਹਦੇ ਮੁੰਹ ਵਿੱਚ ਸੌਂਫ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚਮਚੇ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਜੂਸ ਪਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਏਨੀ ਵੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਕੁਝ ਖਾ-ਪੀ ਸਕੇ। ਫੇਰ ਦੀ ਕੈਪਸ਼ਨ ਹੈ “ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੰਬਰ ਤਾਂ ਆਉਣੇ ਹੀ ਆਉਣੇ ਹਨ” ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਫਰਕ ਹੈ।

ਇਹ ਬੱਚੇ ਕਿਸ ਵਰਗ ਵਿਚੋਂ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਅੰਦਰੀਜਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ 90

ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਉਪਰ ਨੰਬਰ ਲੇਣ ਵਾਲਾ ਬੱਚਾ ਪੈਸ਼ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ “ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਡੈਡ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੇ ਮੈਂ ਏਨੇ ਨੰਬਰ ਲਵਾਂ ਤਾਂ ਡੈਡ ਮੈਨੂੰ ‘ਮਾਟਿਜ਼’ ਕਾਰ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣਗੇ।” ਯਾਨੀ ਉਸਦਾ ਡੈਡ 12ਵੀਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਾਰ ਲੈ ਕੇ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਖਣ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਕਾਇਨਾਇਕ ਹੋਣਾ ਸਕੂਟਰ ਲੈ ਕੇ ਦੇਵੇਗੀ। ਯਾਨੀ ਦੂਸ਼ੜੀ ਪੜ੍ਹਦੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ 3200/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਕੂਟਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਵੇਗੀ।

ਖਤਰਾ ਕਿਥੋਂ ਹੈ? : ਖਤਰਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੰਬਰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਹੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਪੰਥਪਕੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਹੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਹੀ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣਗੇ? ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇਕ ਡਤੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਫਸਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਨੰਬਰ ਲੈ ਕੇ ਬਣੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਏਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੇ ਹੈਨ। ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆ ਲੰਡੀ-ਬੁੱਚੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਲੱਬਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ ਖੇਡਣ ਦਾ ਜਾਂ ਗੋਡ ਖੇਡਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਜਾਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਜਦੋਂ ਪੰਥਪਕੀ ਦੀ ਵਾਗਡੇਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਵਿਧਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਹ ਸਫੇਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਵੇਗਾ ਤਾਂ ਸਾਧਾਰਨ ਬੰਦੇ ਦਾ ਕੀ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਸਵਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸਵਾਲ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਿਸਟਮ ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਭਾਵ ਇਨਕਲਾਬੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਲੋੜ ਹੈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਲੈ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।